

Jakobus 1:1

Na ongeveer 2 jaar lang met u stap voor stap door de Hebreeënbrief te zijn 'gekropen' wil ik graag de komende tijd met u bezig gaan met de zogenaamde *katholieke brieven*. Het woordje *katholiek* heeft niets te maken met de Rooms katholieke kerk. Het woord betekent *algemeen*. In sommige kerken wordt bij het voorlezen van de Apostolische Geloofsbelijdenis nog wel gezegd: Ik geloof in een *heilige katholieke* kerk. Andere kerken gebruiken de term *heilige algemene christelijke* kerk, om verwarring met de RK kerk te voorkomen.

Jakobus behoort dus, samen met de brieven van Petrus, Johannes en Judas, tot de katholieke of algemene brieven. De brieven van de apostel Paulus en de Hebreeënbrief zijn in eerste instantie aan één gemeente geschreven. De algemene brieven hebben vanaf het allereerste begin als rondzendbrieven gefungeerd. Ik ga dus nu met de Jakobus brief beginnen en daarna zal ik ook de andere katholieke brieven behandelen.

De eerste vraag waar ik met u over wil nadenken is de vraag wie Jakobus eigenlijk is? Als we het 1^e vers van de bijbelboek lezen dat stelt deze Jakobus zich voor als Jakobus een dienstknecht van God en van de Here Jezus Christus.

De naam Jakobus is afgeleid van de Hebreeuwse naam Jakob. Nu komen we in het Nieuwe Testament verschillende personen met de naam Jakobus tegen. In Lukas 6:14-16 komen we in één vers al drie personen tegen met deze naam. In dit gedeelte worden de namen opgenoemd van de apostelen van de Here Jezus. De eerste Jakobus die Lukas noemt is Jakobus, de broer van Johannes. Zij zijn zonen van Zebedeüs. In de Evangelien zien we dat Simon Petrus samen met Johannes en Jakobus tot de vertrouwelingen van Jezus hoorde. In bijzondere situaties, zoals bij de opwekking van het dochttertje van Jäirus, de verheerlijking op de berg, en tijdens zijn gebedsstrijd in Gethsemané bevinden deze drie apostelen zich in de naaste omgeving van de Here Jezus. Van deze Jakobus lezen we in het bijbelboek Handelingen (Hd.12) dat hij al heel snel als martelaar is gestorven. Waarschijnlijk al rond het jaar 44 na Chr. Dat maakt het zeer onwaarschijnlijk dat hij de schrijver van dit bijbelboek zou kunnen zijn.

De tweede Jakobus die genoemd wordt in dit gedeelte is Jakobus de zoon van Alfeüs. Hij is ook een van de twaalf apostelen, maar van deze Jakobus weten we heel weinig. In het Markus evangelie (15:40) wordt hij ook wel Jakobus de jongere genoemd. Zijn naam wordt nog wel genoemd bij de groep mensen die bijeen waren op de bovenzaal toen de Heilige Geest werd uitgestort.

Vervolgens wordt in dit gedeelte de vader van de apostel Judas – dat is niet Judas Iskariot die Jezus zou verraden – Jakobus genoemd. Van deze Jakobus weten we verder helemaal niets.

Het Nieuwe Testament spreekt ook nog over Jakobus, de broer van de Here Jezus. Toen Jezus in zijn vaderstad Nazareth in de synagoge leerde zeiden de mensen: *is dit niet de zoon van de timmerman? Heet zijn moeder niet Maria en zijn broeders Jakobus, Jozef, Simon en Judas?* Sommigen menen dat deze broers van Jezus de zonen van Jozes zijn uit een eerder huwelijk. Men vermoedt dat Jozef, de stiefvader van Jezus, veel ouder zou zijn geweest dan Maria, omdat hij na de geschiedenis van de 12-jarige Jezus in de tempel niet meer genoemd wordt in het Nieuwe Testament, en waarschijnlijk al is overleden. Bovendien wordt Johannes aangewezen als degene die voor Maria zal zorgen en niet de broers of zussen van Jezus. We kunnen dit niet met zekerheid zeggen. De broers en zussen van Jezus kunnen ook gewoon uit het huwelijk van Jozef en Maria zijn geboren.

We lezen in 1 Cor.15 dat Jezus na zijn opstanding ook aan zijn broer Jakobus is verschenen. Een gebeurtenis die verder niet in het Evangelie genoemd wordt. Dat was klaarblijkelijk nodig, want in Joh. 7 lezen we nog over de broers van Jezus dat ze niet in Hem geloven. Deze Jakobus wordt uiteindelijk één van de leiders van de gemeente in Jeruzalem die ontstond na de uitstorting van de Heilige Geest. In Hand. 15, als er in de gemeente van Jeruzalem een vergadering wordt gehouden over de vraag of de gelovigen uit de volkeren ook besneden zouden moeten worden, is deze Jakobus een belangrijke woordvoerder. En ook aan het eind van bijbelboek Handelingen, als Paulus aan het eind van zijn derde zendingsreis in Jeruzalem komt, ontmoet hij deze Jakobus, samen met de andere oudsten van Jeruzalem. Volgens de overleveringen is deze Jakobus de schrijver van de brief Jakobus die in het Nieuwe Testament is opgenomen.

En dan is het toch wel opmerkelijk dat Jakobus zichzelf in de aanhef van de brief een dienstknecht van Jezus Christus noemt. Dan is er heel wat veranderd bij deze Jakobus. In eerste instantie was hij behoorlijk kritisch over het optreden van Jezus, maar nadat Jezus hem verschenen was en hij de uitstorting van de Geest had meegemaakt, is hij een volgeling van Jezus geworden. En nu noemt hij zich dus een dienstknecht van zijn eigen broer. Zijn broer die de Here is en de Christus. Hij beleidt Jezus als Christus – als Messias – en als Heer. De dienstknecht stelt zichzelf ondergeschikt aan zijn Heer.

Deze Jakobus schrijft een brief aan de twaalf stammen in de verstrooiing. De twaalf stammen dat is een andere benaming voor het volk Israel. Naar alle waarschijnlijkheid richt Jakobus zich hier op christenen uit het Joodse volk die verstrooid zijn vanuit Jeruzalem na de dood van Stefanus. In Hand. 8:1 staat: *en er ontstond te dien dage een zware vervolging tegen de gemeente te Jeruzalem en allen werden verstrooid over de streken van Judea en Samaria...*

Jakobus richt zijn brief aan deze verstrooide broeders en zusters. Waarschijnlijk vat hij preken die hij eerder heeft gehouden in de gemeente samen, hij geeft praktisch onderwijs en laat zodoende in een vrij korte brief verschillende onderwerpen aan de orde komen. De komende keren zullen we deze onderwerpen stuk voor stuk de revue laten passeren en we zullen merken dat het onderwijs van Jakobus nog net zo aktueel is als dat het was in de eerste eeuw van onze jaartelling. Daaruit blijkt wel weer dat de Heilige Geest niet voor niets deze brief heeft laten opnemen in Gods Woord.

Amen.